

NĀVE
MĀKOŅOS

Agatha Christie

DEATH IN
THE CLOUDS

Agatha Christie

NĀVE
MĀKOŅOS

No angļu valodas tulkojusi
Ligita Azovska

821.111-31

Kr 640

Agatha Christie

DEATH IN THE CLOUDS

Copyright © 1935 Agatha Christie Limited. All rights reserved.

Agatha Christie®, Poirot® and the Agatha Christie Signature are registered trademarks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

Vākam izmantoti attēli © <https://www.shutterstock.com/g/pigywhisky>;

© <https://www.shutterstock.com/image-photo/wasp-isolated-on-white-background-342811589> irin-k

Vāka dizaina autore **Ilze Isaka**

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana

vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums.

Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ligita Azovska, 1992

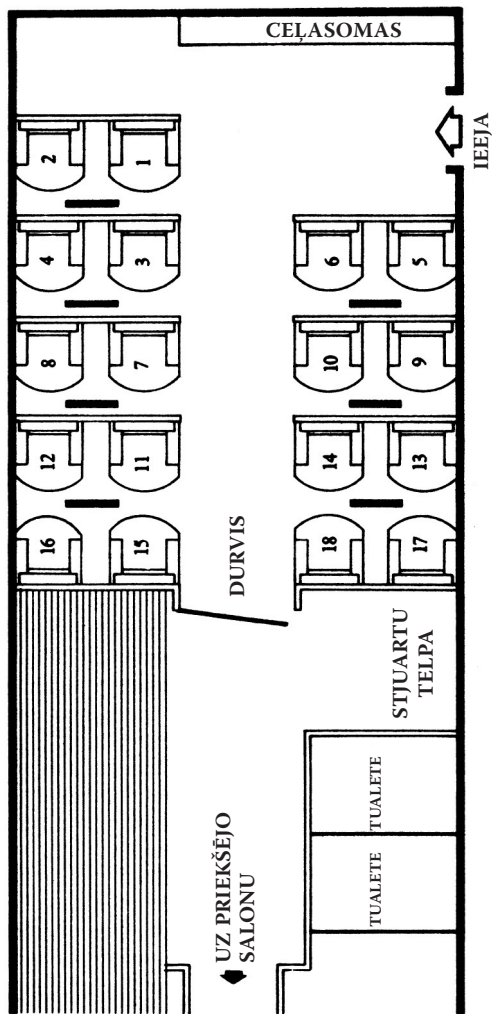
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-276-2

Veltīts Ormondam Bīdlam

LIDMAŠĪNAS PROMETHEUS
AIZMUGURĒJAIS SALONS

Pasažieru saraksts

Vieta

- Nr. 2 *Madame Žizele*
- Nr. 4 Džeimss Raiders
- Nr. 5 Misters Armands Dipons
- Nr. 6 Misters Žans Dipons
- Nr. 8 Daniels Klensijs
- Nr. 9 Erkils Puaro
- Nr. 10 Doktors Braients
- Nr. 12 Normens Geils
- Nr. 13 Lēdija Horberija
- Nr. 16 Džeina Greja
- Nr. 17 Godājamā Veniša Kerra

1. NODAĻA

No Parīzes uz Kroidonu

Septembra saule nežēlīgi karsēja Leburžē lidlauku, kad pasažieri šķērsoja to un iekāpa gaisa linerī *Prometheus*, kas pēc dažām minūtēm bija gatavs doties ceļā uz Kroidonu.

Džeina Greja iekāpa viena no pēdējām un apsēdās savā vietā numur sešpadsmit. Daži pasažieri caur vidus durvīm jau bija aizgājuši tālāk gar mazo virtuvi un abām priekšējā salona tualetēm. Lielākā daļa braucēju bija paguvuši ieņemt savas vietas. Ejas otrā pusē bija dzirdama dzīva čalošana, kuru pārskrēja spalga, augsta sievietes balss. Džeinas lūpas viegli savilkās. Viņa labi pazina šādas balsis.

– Mana dārgā – tas ir ārkārtīgi... ne jausmas... Kur tu saki? Žuanlepēnā? Ak, jā. Nē – Lepinē. Jā, tā pati vecā kompānija. Bet, *protams*, sēdēsim kopā. Vai ne? Kas...? Ak, es saprotu.

Un tad vīrieša balss – ārzemnieciska, laipna:

– Ar lielāko prieku, *madame*.

Džeina zagšus pameta skatienu sāņus.

Neliela auguma pavecāks vīrietis lielām ūsām un ovālu galvu ar savām mantām pieklājīgi pārcēlās no vietas, kas bija ejas otrā pusē tieši pretī Džeinas krēslam.

Džeina mazliet pagrieza galvu un ieraudzīja divas sievietes, kuru negaidītā satikšanās bija iemesls ārzemnieka galantajai rīcībai. Lepinē pieminēšana bija radījusi ziņkāri, jo arī Džeina atgriezās no Lepinē.

Vienu no sievietēm viņa ļoti labi atcerējās, atcerējās, kā bija dāmu redzējusi beidzamajā reizē – tas bija pie bakarā galda, kad sievietes rokas ik pa brīdim saņņaudzās un viegli grimētā, Drēzdenes porcelānam līdzīgā seja te nosarka, te nobālēja. Džeina domāja, ka, nedaudz papūloties, viņa varētu atcerēties sievietes vārdu. Kāda draudzene to bija minējusi, piebilzdama:

– Aristokrāte jau viņa gan ir, bet ne no īstajām, savulaik viņa bijusi tikai koriste.

Draudzenes balsī bija skanējis dziļš nicinājums. Tā bija Meisija, kura strādāja pirmšķirīgu darbu, – bija masiere “slaidās līnijas uzturēšanai”.

Otrā sieviete patiešām ir dižciltīga, Džeinai pazibēja prātā. Raupjais lauku lēdijas tips, nodomāja Džeina, bet tūdaļ aizmirsa abas dāmas un nodevās Leburžē lidostas ainavas aplūkošanai, kas bija redzama pa logu. Visapkārt šeit bija daudz dažādu lidmašīnu. Viena no tām izskatījās pēc liela dzelzs simtkāja.

Otra vieta, kurp Džeina stūrgalvīgi bija nolēmusi nelūkoties, atradās tieši viņai priekšā, kur krēslā ar seju pret Džeinu sēdēja jauns vīrietis.

Viņam mugurā bija spilgts zilganzaļš pulovers. Džeina bija apņēmusies neskatīties augstāk par puloveru. Ja viņa to izdarītu, varētu gadīties, ka viņa sastop vīrieša skatienu, un tas nedrīkstēja notikt!

Mehāniķi kaut ko sauca franciski, motors sāka rēkt, apklusā, ierēcās atkal, tika novāktas kāpnes, un lidmašīna uzņēma gaitu.

Džeina airturēja elpu. Tas viņai bija tikai otrais lidojums. Viņa vēl bija spējīga satraukties, šķita, ka lidmašīna tūdaļ ietrieksies šajā žogā, nē, tā bija jau atrāvusies no zemes, cēlās, apmeta loku, un tur, apakšā zem viņiem, palika Leburžē.

Pusdienas reiss uz Kroidonu bija sācijas. Lidmašīnā bija divdesmit viens pasažieris, desmit priekšējā salonā un vienpadsmit aizmugurējā. Reisu apkalpoja divi piloti un divi stjuarti. Motoru troksnis tika prasmīgi slāpēts. Nebija nekādas nepieciešamības aizbāzt ausis ar vati. Tomēr troksnis bija pietiekams, lai neveicinātu sarunas un tādējādi sekmētu pārdomas.

Lidmašīnai vienmērīgi rūcot pāri Francijai ceļā uz Lamanšu, pasažieri pirmajā salonā nodevās katrs savām domām.

Džeina Greja domāja:

“Es neskatīšos uz viņu, nē – tā būs daudz labāk. Es turpināšu skatīties pa logu un domāt. Izvēlēšos kaut ko noteiktu, par ko domāt, tas vienmēr ir drošākais paņēmieni. Tas nomierinās prātu. Es sākšu no sākuma un tālāk visu pēc kārtas.”

Džeina apņēmiģi domās pievērsās tam, ko viņa sauca par sākumu, mirklīm, kad viņa iegādājās biļeti totalizatorā. Protams, tas nebija saprātīgi, bet aizraujoģi ģan.

Cik daudz smieķlu un ģircināģanas frizētavā, kurā strādāja Džeina un vēl piecas citas jaunas sievietes.

– Dārgā, ko tu darģsi, ja laimģsi?

– Es ģan zinu, ko darģtu.

Plāni, gaisa pilģs, milzums zobģalģbu. Nu jģ, “to” viņa nebija laimģjusi – “tas” bija lielģ balva –, bet simt mģrciņu viņa *bija* vinnģjusi.

Simt mģrciņu.

– Izģieto pusi no tģm un otru pusi atģtģj nebaltģm dienģm. Nekad neko nevar zinģt.

– Es tavģ vietģ nopirkģtu kaģzoku, tģdu ģsti elegantu.

– Ko tu saki par kģdu ceģojumu?

Džeina bija nedaudz svģrstģjusģes, apģdomģjot “kģdu ceģojumu”, bet ģalu ģalģ palģkusi uztģcģģa savai sģkotnģģjai iecerei. Nedģģa Lepinģ. Tik daudzas no viņas klientģm devģs uz Lepinģ

vai arī bija tikko atgriezušās no Lepinē. Kamēr Džeinas pras-
mīgie pirksti darbojās ap cirtām un mēle mehāniski izrunāja
ierastās frāzes:

– Pag, pag, kundze, kad tad mēs ielikām ilgviļņus? Jūsu
matiem ir tik neparasta krāsa, kundze, – viņa pie sevis bija
domājusi:

“Kāpēc gan es, jods parāvis, nevarētu braukt uz Lepinē?”

Nu, tagad viņa varēja.

Apģērbs lielas grūtības neradīja. Džeina, kā lielākā daļa
Londonas meiteņu, kuras strādā augstākās kategorijas salo-
nos, brīnumainā kārtā ar smieklīgi maziem izdevumiem spēja
radīt elegances iespaidu. Manikīrs, sejas krāsojums un frizūra
bija nevainojami.

Džeina devās uz Lepinē. Vai tas bija iespējams, ka tagad
viņas atmiņās desmit Lepinē pavadītas dienas bija sarukušas
līdz vienam notikumam?

Notikumam pie ruletes galda. Džeina katru vakaru atļāvās
ziedot nelielu summu spēles priekam, šo summu viņa bija
cieši nolēmusi nepārsniegt. Par spīti vispār pieņemtajiem ticē-
jumiem, iesācējas laime Džeinu bija pievīlusi. Šis bija viņas
ceturtais vakars un tā vakara pēdējā likme. Pagaidām viņa
bija piesardzīgi likusi vai nu uz krāsu, vai uz pāri un nepāri.
Viņa bija nedaudz laimējusi, bet vairāk gan zaudējusi. Tagad
viņa gaidīja, sažņaugusi rokā savu žetonu.

Uz diviem numuriem, pieci un seši, nebija licis neviens.
Vai viņai vajadzēja savu pēdējo likmi izspēlēt uz kādu no šiem
numuriem? Ja tā, tad uz kuru? Pieci vai seši? Kurš viņu *pie-
vilka?*

Pieci – piecniekam vajadzēja laimēt. Bumbiņa tika iegriezta.
Džeina pastiepa roku. Seši, viņa bija uzlikusi uz sešnieku.

Tieši laikā. Viņa un spēlētājs galda otrā pusē lika reizē,
Džeina uz sešnieku, viņš uz piecnieku.

– *Rien ne va plus*¹, – teica krupjē.

Bumbiņa noklakšķēja un apstājās.

– *La numero cinq, rouge, impair, manque.*²

Džeina būtu varējusi raudāt no dusmām. Krupjē savāca žetonus un izmaksāja laimestus. Pretimsēdētājs teica:

– Vai jūs neņemsiet savu laimestu?

– Savu?

– Jā.

– Bet es liku uz sešnieku.

– Nē, nav tiesa. Es liku uz seši, un jūs uz pieci.

Viņš smaidīja ārkārtīgi pievilcīgu smaidu. Balti zobi tumši iedegušā sejā, zilas acis, cirtaini īsi mati.

Neticīgi Džeina paņēma laimestu. Vai tā bija patiesība? Viņa jutās nedaudz apjukusi. Iespējams, viņa *bija* likusi savu žetonu uz piecnieku. Džeina vaicājoši palūkojās uz svešinieku, un viņš atbildēja ar gaišu smaidu.

– Pareizi, – viņš teica. – Vajag tikai atstāt uz galda, un tūdaļ pagrābs kāds, kuram nav nekādu tiesību uz to. Vecs triks.

Tad, ar vieglu draudzīgu galvas mājienu atsveicinājies, jaunais cilvēks aizgāja. Arī tas no viņa puses bija jauki. Citādi Džeina varētu iedomāties, ka viņš atļāvis paņemt laimestu nolūkā nodibināt pazišanos. Bet viņš nebija tāda tipa vīrietis. Viņš bija *jauks...* (Un te nu viņš sēdēja Džeinai pretim.)

Nu tas bija garām – nauda iztērēta, pēdējās divas dienas (visai nelāgas dienas) Parīzē, un tagad mājup ar lidmašīnu.

– Un kas tālāk?

– Stop! – teica Džeina pati sev. – Nedomā par to, kas būs tālāk. Tas tikai uztrauks.

Abas sievietes bija mitējušās čalot.

¹ Beigt likmes. (*Šeit un turpmāk tulkojums no franču val.*) (*Šeit un turpmāk – tulk. piez.*)

² Piektais numurs, sarkanais, nepāris, mazie.

Džeina paskatījās uz ejas pretējo pusi. Dāma ar Drēzdenes porcelāna seju īgni izsaucās, aplūkodama nolauzto nagu. Viņa nospieda zvana pogu un, kad parādījās stjuarts baltā žaketē, teica:

– Atsūtiet man kalponi. Viņa ir otrajā salonā.

– Jā, milēdij.

Stjuarts, ļoti godbijīgs, ļoti veikls un izdarīgs, atkal pazuda. Parādījās tumšmataina jauna francūziete melnās drānās. Viņa nesa mazu dārglietu šķirstiņu.

Lēdija Horberija uzrunāja meiteni franciski:

– Madlēna, man vajag manu sarkano safjānādas kārbiņu.

Meitene aizgāja pa eju. Salona galā bija sakrautas dažādas kārbas un ceļasomas.

Francūziete atgriezās ar mazu sarkanu tualetes piederumu kārbiņu.

Sislīja Horberija paņēma to un atlaida kalponi.

– Labi, Madlēna. Atstājiet to šeit. – Meitene atkal aizgāja. Lēdija Horberija atvēra kārbu un no skaisti izkārtotā komplekta izņēma nagu vilīti. Tad viņa ilgi un vērīgi aplūkoja mazā spogulītī savu seju un šur tur pieskārs tai – mazliet pūdera, drusku vairāk lūpu krāsas.

Džeinas lūpas nicīgi savilkās, viņas skatiens slīdēja tālāk pa salonu.

Aiz abām sievietēm sēdēja mazais ārzemnieks, kurš bija atdevis savu vietu "lauku" lēdijai. Pamatīgi ievīstījies pārlieku daudzās šallēs, viņš izskatījās cieši aizsnaudies. Laikam sajūtot Džeinas pētošo skatienu, viņš atvēra acis, brīdi uzlūkoja Džeinu un tad aizvēra atkal.

Viņam līdzās sēdēja slaidis, sirms kungs valdonīgu seju. Vīrietim priekšā bija atvērts flautas futrālis, un viņš ar sirsnīgu rūpību spodrināja instrumentu. Dīvaini, domāja Džeina, viņš neizskatās pēc mūziķa, drīzāk pēc advokāta vai ārsta.

Aiz šiem abiem sēdēja divi francūži, viens ar bārdu un otrs daudz jaunāks – iespējams, viņa dēls. Viņi dedzīgi sarunājās un žestikulēja.

Šajā pusē Džeinas skatienu aizsedza vīrietis zilajā pulloverā, vīrietis, uz kuru viņa kāda neizskaidrojama iemesla dēļ bija nolēmusi neskatīties.

“Muļķīgi justies – tik – tik satrauktai. Tā, it kā man būtu septiņpadsmit gadu,” Džeina ar nepatiku domāja.

Viņai pretim sēdošais Normens Geils prātoja:

“Viņa ir jauka – patiešām jauka... Viņa mani lieliski atceras. Viņa izskatījās tik vilusies, kad viņas žetons tika paņemts. Bija vērts redzēt meitenes prieku, kad viņa vinnēja. Es to izdarīju visai veikli. Viņa izskatās ļoti pievilcīga, kad smaida – ne pēdu no paradontozes, veselīgas smaganas un nebojāti zobi. Pie joda, es jūtos visai satraukts. Mieru, manu zēn...”

– Man, lūdzu, aukstu mēli! – viņš teica stjuartam, kurš ar ēdienkarti rokā bija apstājies pie viņa krēsla.

Horberijas grāfiene domāja:

“Mans Dievs, ko lai es daru? Tā ir briesmīga ķeza – briesmīga ķeza. Es redzu tikai vienu izeju. Ja vien man pietiktu dūšas. Vai es to spēšu? Vai es spēšu izlikties? Esmu kā viens nervu kamols. Tas ir kokaīns. Kāpēc es vispār sāku to lietot? Mana seja izskatās briesmīga, vienkārši briesmīga. Tās kaķenes Venišas Kerras klātbūtne padara visu vēl sliktāku. Viņa vienmēr skatās uz mani no augšas. Viņa gribēja dabūt Stīvenu sev. Nu, viņa to dabūja! Viņas garais ģimīnis man krit uz nerviem. Kā tādām zirgam. Ciest nevaru šīs laucinieces. Mans Dievs, ko lai es daru? Man jāizlemj. Vecā ragana izdarīs, ko solījusi...”

Viņa rakņājās rokassomiņā, meklējot cigarešu etvijū, un iesprauda cigareti garā iemutī. Sievietes rokas viegli drebēja.

Godājamā Veniša Kerra domāja:

“Mazā draņķa palaistuve. Lūk, kas viņa ir. Viņai var būt nezin kādas manieres, bet viņa ir palaistuve caur un cauri. Nabaga vecais Stīvens. Ja tikai viņš varētu tikt no viņas vaļā.”

Arī Veniša sāka meklēt cigarešu etviju. Viņa pieņēma Sislījas Horberijas pasniegto uguni.

Stjuarts aizrādīja:

- Atvainojiet, kundzes, smēķēt aizliegts.
- Nolāpīts! – Sislīja Horberija izsaucās.

Misters Erkils Puaro domāja:

“Viņa ir glīta, tā mazā tur iepretim. Zodā jaušama apņēmība. Kāpēc viņa ir tik noraizējusies? Kāpēc viņa tik cieši apņēmusies nelūkoties uz izskatīgo jauno cilvēku, kas sēž viņai pretim? Viņi abi lieliski apzinās viens otra klātbūtni...”

Lidmašīna iekrita nelielā gaisa bedrē.

“*Mon estomac*¹,” nodomāja Erkils Puaro un cieši aizvēra acis.

Viņam līdzās doktors Braients, nervozi glāstot savu flautu, domāja:

“Es nespēju izlemt. Es vienkārši nespēju izlemt, šis ir pagrieziena punkts manā karjerā.”

Nervozi viņš izņēma flautu no futrāļa, glāstoši, maigi... Mūzika... Mūzikā bija glābiņš no visām raizēm. Ar vieglu smaidu viņš pacēla flautu pie lūpām, tad to atkal nolika. Mazais vīrelis ar lielajām ūsām viņam līdzās bija cieši aizmidzis. Kādā brīdī, kad lidmašīna bija nedaudz sašūpojusies, vīrelis bija kļuvis gluži zaļš. Doktors Braients bija priecīgs, ka pats labi panesa ceļojumu, gan vilcienā, gan ar kuģi, gan lidmašīnā.

¹ Mans kuņģis.

Misters Dipons *père*¹ satraukti pagriezās krēslā un uzsauca misteram Diponam *fils*², kurš sēdēja viņam līdzās:

– Par to nav nekādu šaubu! Viņi *visi* kļūdās – vācieši, amerikāņi, angļi! Viņi pilnīgi aplam nosaka aizvēsturisko māla trauku vecumu. Nemsim Samarras izstrādājumus. Žans Dipons – slaidis gaišmatis ar liekuļoti vienaldzīgu izteiksmi sejā – iebilda:

– Jāņem vērā ziņas no visiem avotiem. Ir taču Tolls Halafs un Sakje Geize.

Viņi turpināja diskusiju.

Armands Dipons atrāva vaļā apbružātu dokumentu mapi.

– Nemsim šīs kurdu pīpes, tādas tiek izgatavotas tagad. Rotājums uz tām gandrīz tāds pats kā uz māla traukiem, kuru vecums ir pieci tūkstoši gadu pirms mūsu ēras.

Izteiksmīgs žests gandrīz aizslaucīja šķīvi, ko stjuarts pašreiz novietoja viņam priekšā.

Misters Klensijs, detektīvomānu autors, piecēlās no savas vietas aiz Normena Geila un aizsoļoja uz salona beigām. Izvilka no lietusmēteļa kabatas Bretsona kontinentālo vilcienu sarakstu un atgriezās, lai izstrādātu sarežģītu alibi savā jaunajā romānā.

Misters Raiders krēslā aiz viņa domāja:

“Man būs jāturpina cīnīties, bet tas nebūs viegli. Es neredzu iespēju, kā sagrabināt naudu nākamajai dividendei. Ja mēs palaižam garām dividendi, tad ir uguns pakulās. *Ak, velns!*”

Normens Geils piecēlās un devās uz tualeti. Tiklīdz viņš bija aizgājis, Džeina izņēma spogulīti un pētoši aplūkoja sevi. Viņa arī mazliet izmantoja pūderi un lūpu krāsu.

Stjuarts nolika kafiju viņai priekšā.

¹ Tēvs.

² Dēls.

Džeina paskatījās pa logu. Apakšā zils un mirdzošs bija redzams Lamanšs.

Lapsene sāka spingt ap mistera Klensija galvu tieši tajā brīdī, kad viņš bija nodarbināts ar alibi pulksten 19.55 Caribrodā, un viņš izklaidīgi atgaiņājās no tās. Lapsene aizlidoja tālāk, lai iepazītos ar Diponu kafijas tasēm.

Žans Dipons to akurāti nogalēja.

Salonā iestājās miers. Sarunas noklusa, bet domas turpināja riņķot savu ceļu.

Pašā salona galā, sēdekļi numur divi, *madame* Žizeles galva viegli nokārās uz priekšu. Varēja likties, ka viņa ir aizsnaudusies. Bet viņa nebija aizsnaudusies. Viņa nedz runāja, nedz domāja.

Madame Žizele bija mirusi...